

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ V. B.** a **2/ R. B.**, oboch bývajúcich v S. a zastúpených JUDr. M. S., advokátom so sídlom v K., proti žalovanému **V.S., a.s.**, so sídlom vo V., IČO: X., zastúpeného JUDr. M. Č., advokátom so sídlom v P., **o náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu pohrebných nákladov**, vedenej na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 2 C 204/2010, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 29. novembra 2012 sp. zn. 20 Co 188/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaný je povinný v lehote 3 dní zaplatiť žalobcom náhradu trov dovolacieho konania vo výške 118,92 € do rúk advokáta JUDr. M. S., so sídlom v K..

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Stará Ľubovňa rozsudkom pre zmeškanie z 9. júna 2011 č.k. 2 C 204/2010-71 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť obom žalobcom po 33 000 € každému titulom náhrady nemajetkovej ujmy a obom žalobcom sumu 2 222,60 € titulom náhrady nákladov spojených s pohrebom; v prevyšujúcej časti z dôvodu späťvzatia žaloby konanie zastavil. Rozhodol tiež o náhrade trov konania tak, že žalobcom priznal ich náhradu vo výške 3 050,59 €. V odôvodnení uviedol, že predmetom konania je nárok žalobcov na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka z dôvodu zásahu do ich osobnostných práv spôsobeného smrťou dcéry maloletej V. dňa X. a náhrada nákladov na pohreb maloletej dcéry žalobcov. Keďže žalovaný sa bez ospravedlnenia nedostavil na pojednávanie, hoci bol riadne predvolaný a poučený o následkoch nedostavenia sa vrátane možnosti rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie, k riadne doručenej žalobe sa nevyjadril, rozhodol rozsudkom pre zmeškanie, nakoľko mal

za to, že boli v zmysle § 153b ods. 1, 2 O.s.p. splnené všetky podmienky pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie. Žalovaný podal proti rozsudku odvolanie.

Krajský súd v Prešove uznesením z 29. novembra 2012 sp. zn. 20 Co 188/2012 odvolanie žalovaného odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako neprípustné a uložil mu povinnosť zaplatiť žalobcom náhradu trov odvolacieho konania v sume 127,86 €. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že po preskúmaní obsahu spisu dospel k záveru, že boli splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie, keď z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že žalovaný bol uznesením zo 7. februára 2011 poučený v zmysle § 153b O.s.p., žalovaný sa k riadne doručenej žalobe nevyjadril, žalovaný bol riadne predvolaný na pojednávanie na deň 9. júna 2011 a svoju neprítomnosť neospravedlnil. Na základe uvedeného konštatoval, že v danom prípade boli splnené všetky podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie. Odvolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či prípustnosť odvolania žalovaného nie je daná z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne vec po právnej stránke posúdil. Uviedol, že vzhľadom na žalobcami tvrdený skutkový stav, podľa ktorého žalovaný nezabezpečil dostatočnú kontrolu lyžiarskeho vleku typu H80 v lyžiarskom stredisku V., v dôsledku čoho došlo X. k pretočeniu ľanovej svorky a ňou pripevnenej alumíniovej kotvy na oceľovom lane a k spadnutiu oceľového lana, ktoré usmrtilo maloletú dcéru žalobcov, došlo smrťou maloletej dcéry žalobcov k značnému zásahu do rodinného života žalobcov, najmä do ich osobnostného práva na vnútorný, citový život a vzťah k svojmu dieťaťu, ktorý už nie je možné napraviť. Preto aplikácia § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka pri rozhodovaní o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka pri rozhodovaní o nároku na náhradu pohrebných nákladov súdom prvého stupňa bola správna. Sumu nemajetkovej ujmy priznanú súdom prvého stupňa každému z rodičov vzhľadom na stratu 9-ročnej dcéry nepovažoval za neprimeranú. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. f/ O.s.p. Uviedol, že v danom prípade neboli splnené podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 153b ods. 2 písm. a/, ods. 3 O.s.p. a prvostupňový rozsudok

v časti napadnutej odvolaním vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Poukázal na to, že v predvolaniach na pojednávania na 26. mája 2011 a 9. júna 2011 nebol riadne poučený o následkoch nedostavenia sa na pojednávanie, vrátane možnosti rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie; predvolania obsahovali len „relatívne neurčitý odkaz na poučenia a príkazy uvedené v predošlom predvolaní“. Bol toho názoru, že uznesenie súdu prvého stupňa zo 7. februára 2011 nemôže platiť pre celé konanie; poučenie malo byť zasielané s každým predvolaním na pojednávanie. K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy žalovaný uviedol, že aplikácia § 11 a 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka nie je správna, nakoľko nebolo zasiahnuté do osobnostných práv žalobcov, ale do práva na život maloletej dcéry žalobcov a jej úmrtím právo na náhradu nemajetkovej ujmy zaniklo. Ďalej vyčítal odvolaciemu súdu, že sa vôbec nezaoberal ním v odvolaní vznesenou námietkou premlčania. Žalovaný sa zároveň domáhal odkladu vykonateľnosti dovolaní napadnutého uznesenia odvolacieho súdu.

Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že dôvody v ňom uvedené sú neopodstatnené, podľa ich názoru boli splnené všetky podmienky pred vydanie rozsudku pre zmeškanie a súdy aj vec po právnej stránke správne posúdili. Preto navrhli, aby dovolanie žalovaného bolo zamietnuté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti (dovolaní) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému v tejto procesnej forme, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Dovolanie je v zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Keďže dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu (uznesenie o odmietnutí odvolania) nevykazuje niektorý zo znakov uznesení uvedených v citovaných ustanoveniach, je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa § 239 nepripúšťa.

So zreteľom na to by dovolanie, ktoré podal žalovaný, mohlo byť procesne prípustné, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. O vadu v zmysle tohto ustanovenia ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalovaného preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti postupu súdov nižších stupňov sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či žalovanému bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania.

Dovolateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. namieta, že odvolací súd nesprávne odmietol ním podané odvolanie z dôvodu, že v danej veci neboli splnené podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie v zmysle § 153b ods. 2 písm. a/, ods. 3 O.s.p. a že odvolaním napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 202 ods. 1 O.s.p.).

Dovolací súd opodstatnenosť vyššie žalovaným tvrdených dovolacích dôvodov nezistil.

K námietke žalovaného, že v danom prípade neboli splnené podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie v zmysle § 153b ods. 2 písm. a/, ods. 3 O.s.p. dovolací súd vychádzal z § 153b ods. 1 O.s.p., podľa ktorého ak sú v rovnakom čase splnené súčasne všetky podmienky uvedené v odseku 2, súd môže rozhodnúť o žalobe rozsudkom pre zmeškanie, ďalej z § 153b ods. 2 písm. a/ O.s.p., podľa ktorého rozsudkom pre zmeškanie možno spor rozhodnúť, ak žalovaný sa nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný (§ 79 ods. 6 a § 115 ods. 2) s poučením o následkoch nedostavenia sa vrátane možnosti rozhodnutia podľa odseku 1 a z § 153b ods. 3 O.s.p., podľa ktorého skutkovým základom rozsudku podľa odseku 1 je žalobcom tvrdený skutkový stav, ak ho súd považuje za nesporný.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že uznesenie Okresného súdu Stará Ľubovňa zo 7. februára 2011 č.k. 2 C 204/2010-42, ktoré okrem iného obsahuje uloženie povinnosti žalovaného sa k veci do 15 dní vyjadriť (§ 114 ods. 3 O.s.p.), ako i poučenie, že ak žalovaný bez vážneho dôvodu si nesplní povinnosť uloženú mu v zmysle § 114 ods. 3 O.s.p., môže súd bez nariadenia pojednávania rozhodnúť o návrhu rozsudkom pre zmeškanie podľa § 114 ods. 5 a § 153b O.s.p. a poučenie podľa § 153b O.s.p. s uvedením obsahu jeho jednotlivých

odsekov 1 až 5, bolo žalovanému spolu so žalobou riadne doručené (viď doručky na č.l. 42 spisu). Žalovaný do rozhodnutia súdu prvého stupňa rozsudkom pre zmeškanie písomné vyjadrenie k žalobe nepodal. Súd prvého stupňa určil termín pojednávania na 26. mája 2011; predvolanie bolo účastníkom riadne doručené. Na žiadosť zástupcu žalobcov bolo toto pojednávanie zrušené a bol určený ďalší termín pojednávania na 9. júna 2011; zrušenie pojednávania a predvolanie na nový termín pojednávania bolo taktiež účastníkom riadne doručené. Ako vyplýva z obsahu zápisnice o pojednávaní z 9. júna 2011 na pojednávanie sa dostavili len žalobca 1/ a právny zástupca žalobcov 1/ a 2/, žalovaný sa nedostavil a v spise sa nenachádza žiaden doklad o tom, že by sa z neúčasti ospravedlnil. Na uvedenom pojednávaní súd prvého stupňa rozhodol rozsudkom pre zmeškanie.

Na základe uvedeného aj dovolací súd má za to, že žalovaným namietané nesplnenie podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie v zmysle § 153b ods. 2 písm. a/ O.s.p. nie je dôvodné, nakoľko bolo preukázané, že žalovaný sa na pojednávanie vo veci určené na deň 9. júna 2011 nedostavil, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a bol poučený o následkoch nedostavenia sa vrátane možnosti rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie - viď uznesenie Okresného súdu Stará Ľubovňa zo 7. februára 2011 č.k. 2 C 204/2010-42. Žalovaný sa mylne domnieva, že prvostupňový súd poučenie v zmysle uvedeného uznesenia mu bol povinný doručiť pred každým vo veci určeným pojednávaním spolu s predvolaním na pojednávanie. Takýto jeho názor nemá oporu v žiadnom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku; účinky poučenia, ktoré sa žalovanému zo strany súdu dostalo, zostávajú zachované počas celého konania a poučenie nemusí byť opätovne robené pri každom ďalšom úkone súdu. Rozsudkom pre zmeškanie môže súd rozhodnúť na ktoromkoľvek nariadenom pojednávaní; nemusí ísť len o prvé pojednávanie vo veci samej.

K námietke žalovaného týkajúcej sa nesplnenia podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie stanovenej v § 153b ods. 3 O.s.p. dovolací súd poukazuje na to, že skutkovým základom pre vydanie rozsudku podľa § 153b O.s.p. je žalobcom uvedený skutkový stav, ak ho súd považuje za nesporný. Vzhľadom k tomu, že žaloba obsahovala skutkové tvrdenia o všetkých okolnostiach veci, ktoré boli pre právne posúdenie veci podľa hmotného práva významné a vzhľadom aj na nečinnosť žalovaného, keď sa k žalobe nevyjadril a žalobcami uvedený skutkový stav nenamietal, súd prvého stupňa dôvodne považoval skutkový stav za nesporný, ktorý umožňoval súdu vydanie rozsudku pre zmeškanie.

Dovolací súd nepovažuje za dôvodnú ani námietku žalovaného, podľa ktorej mal odvolací súd prejednať a rozhodnúť o jeho odvolaní z dôvodu, že odvolaním napadnutý rozsudok pre zmeškanie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalovaný nesprávne právne posúdenie vidí v nesprávnej aplikácii § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka pri rozhodovaní o nároku o náhradu nemajetkovej ujmy.

Dovolací súd sa otázkou tzv. postmortálnej ochrany osobnosti zomrelého zaoberal vo viacerých svojich rozhodnutiach a na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu prijal rozhodnutie, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 38/2012, podľa ktorého nie je vylúčené, že tým istým konaním, ktoré po smrti fyzickej osoby neoprávnene zasiahlo do osobnosti zomrelého, došlo zároveň k zásahu aj do osobnosti pozostalej osoby. Podľa okolností, za ktorých k takému konaniu došlo, prichádza do úvahy tak možnosť tzv. postmortálnej ochrany osobnosti zomrelého v zmysle ustanovenia § 15 Občianskeho zákonníka, ako aj možnosť ochrany osobnosti pozostalej osoby v zmysle § 11 až 13 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd sa v preskúmvanej veci stotožňuje so závermi, na ktorých spočíva predmetné rozhodnutie. V danom prípade si žalobcovia zvolili možnosť tzv. postmortálnej ochrany osobnosti pozostalej osoby podľa § 11 až 13 Občianskeho zákonníka, a preto nemožno súhlasiť s názorom žalovaného o nesprávnom právnom posúdení veci, pre ktoré nebolo možné vydať rozsudok pre zmeškanie.

Pokiaľ žalovaný nesprávne právne posúdenie vzhľadaj aj v nedostatku jeho pasívnej legitímácie, dovolací súd má za to, že pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Pre posúdenie, či išlo o takúto činnosť je určujúca existencia miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu danej činnosti (porovnaj R 128/2014). V danom prípade k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv pozostalých osôb (žalobcov) došlo v súvislosti s činnosťou žalovaného ako prevádzkovateľa lyžiarskeho vleku v lyžiarskom stredisku vo V..

K ďalšej námietke žalovaného týkajúcej sa nezohľadnenia ním uplatnenej námietky premlčania treba uviesť, že žalovaný námietku premlčania uplatnil až po vydaní rozsudku pre zmeškanie, a to v odvolaní proti nemu. Nakoľko sa žalovaný pred vydaním rozsudku pre zmeškanie nedovolal premlčania, potom priznanie prípadne premlčaného práva rozsudkom pre zmeškanie neznamená, že takýto rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 202 ods. 1 O.s.p.).

Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v konaní na súdoch nižšieho stupňa nebola žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a keďže prípustnosť jeho dovolania nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, najvyšší súd ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

V dovolacom konaní úspešným žalobcom vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobcovia podali návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.) a tieto aj vyčíslili. Dovolací súd priznal žalobcom náhradu trov dovolacieho konania spočívajúcu v odmene advokáta, ktorý žalobcov zastupoval v konaní na súdoch nižších stupňov, za 1 úkon právnej služby, poskytnutej vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu žalovaného z 24. mája 2013 [§ 114 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení do 30. júna 2013 (ďalej len „vyhláška“)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil podľa § 10 ods. 8 a § 13 ods. 2 vyhlášky vo výške 91,29 €, čo s náhradou za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (7,81 €) a daňou z pridanej hodnoty podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, predstavuje spolu 118,92 €.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. februára 2016

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková